

інших країн, а юристи-практики надзвичайно досвідчені і відповідають всім вимогам щодо даної професії.

Література

1. Гусарєв С. Д., Тихомиров О. Д. Юридична деонтологія (Основи юридичної діяльності): навч. посіб. / С. Гусарєв, О. Тихомиров. – К.: Знання, 2008. – 495 с.

2. Погрібний І. М. Порівняльне правознавство: навч. посіб. / І. Погрібний. – Х.: вид-во ХНУВС, 2006. – 296 с.

3. Андрошук А. Професія юриста в країнах Європейського Союзу / Аліна Андрошук // Юридичний журнал. – 2011. – № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=3652>

УДК 340.134:347.85(091)(043.2)

Губенко В. В., студентка,
Навчально-науковий інститут
комп'ютерних інформаційних технологій,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Зуєва В. О., к.п.н., доцент

ЗВИЧАЙ ЯК ДЖЕРЕЛО ПРАВА

Законодавство нашої країни формувалось роками і продовжує формуватись надалі. Воно покращується, вдосконалюється відповідно до обставин та вимог сучасного життя. Але є одна складова, яка не підлягає модернізації та змінам, звичаї та традиції. Закони та норми встановлювались не лише за потреби створити нові регулятори порядку та відносин в країні, а й для закріплення та збереження вже сталих звичок і понять, які є не менш ефективними в застосуванні. Явище звичаїв у праві вивчається не лише юридичними науками, а й привертає увагу істориків. Загалом звичай – це певне правило поведінки, якого дотримується на певній території певна група людей. Мається на увазі стале правило поведінки, якого дотримуються ще з давніх часів і що стало основою, на яку спираються при регулюванні відповідних відносин та поведінки. Також досить часто у побуті можна зустріти таке поняття як неписаний закон, тобто дане правило не регулюється державою, але є сталим відповідно до звичаїв і традицій, хоча даний вид контролю суспільних відносин більш поширений закордоном.

Ще за часів Київської Русі деякі звичаї негласно вважались законами. Так, багато науковців виділяють, що саме Нестор Літописець в «Повісті минулих літ», описуючи життя суспільства, згадує звичаї на одному рівні з законами. З цього можна зробити висновок, що можливо саме сталі на той момент правила, що передались через покоління, стали основою для

перших законів.

Якщо згадати «Руську правду» Ярослава Мудрого, вже в першому пункті князь використовує застаріле поняття кровної помсти («Якщо уб'є муж мужа...»), хоча згодом даний пункт буде замінено на грошову виплату. За пунктом п'ятим розбійник мав самостійно сплатити штраф, дане правило також можна віднести до певних понять суспільства, тобто ти маєш сам відповідати за свої вчинки. Прочитавши розділ «Сідання на чужого коня» (пункти 23-26), можна відмітити, що там використані деякі моральні засади, щодо зазіхання на чуже майно [1].

Згодом закони встановлені Ярославом перейшли до Литовських статутів. За історією саме на «Правді» основане законодавство Великого Князівства Литовського. У I статуті вказувалось, що основним керуючим джерелом є звичаї. Згодом II статут оголошував, що звичаєве право не має сили, але через негативну реакцію на це у III статуті знову повернулось поняття звичаю як допоміжного джерела права.

I, звісно, основним осередком застосування виключно звичаїв і традицій можна назвати Запорізьку Січ, де взагалі не визнавались писемні джерела права, а основна регуляція здійснювалась на основі установлених в суспільстві понять. Більшість науковців використовують таке поняття як «народна Конституція».

Загалом звичаєве право несе за собою низку переваг. Адже з часом писані закони можуть втрачати свою актуальність і потребу в них, тому що вони складені в певний час і за конкретних умов. Звичаї формувались безпосередньо саме народом протягом довгих років, дані правила є універсальними. Вони поширюються на кожного громадянина, мають досить ґрунтовну основу, гнучкі в часі та просторі, тобто відповідно до умов можуть змінюватись без потреби змін в законах або актах, санкціонуються дані норми самим народом і не вимагають від держави посиленого контролю.

Нині звичай розглядають як невід'ємну частину цивільного права. У самому Цивільному кодексі 7 стаття має відповідну назву [2]. Цивільне право загалом регулює майнові відносини, саме через це у статті йдеться про те, що дані відносини можуть регулюватись звичаями ділового обороту (іноді поділяють за сферами діяльності), що є одним з видів. Взагалі виділяють чотири види, до яких додають ще норми звичаєвого права, судові та міжнародної торгівлі. Щодо звичаїв ділового обороту, то вважають, що це правила, які здебільшого стосуються підприємницької діяльності. Це звичаї, які вже визнані державою і є загальнообов'язковими відповідно до закону.

Звісно, звичаї є складовими не лише цивільного права, але й також можна розглянути їх у сімейному. Наприклад, за ст. 11 Сімейного кодексу України при вирішенні судом сімейних справ можуть враховуватись звичаї місцеві або національних меншин. Також звичаї національних

меншин беруться до уваги в процесі вибору прізвища [3]. Але найбільш яскравим прикладом є те, що звичай взагалі набув особливого визначення в праві і став однією з окремих статей Сімейного кодексу: заручини, які є невід'ємною традицією кожного народу були описані в статті 31, здобувши назву «Зобов'язання наречених у разі відмови від вступу в шлюб». Відмітимо, що там описані зрозумілі всім норми відшкодування коштів та повернення дарунків, а також інші правила [3].

Отже, дослідивши історичне підґрунтя та сучасність можна підвести підсумок, що звичай як писаний так і неписаний має досить важливу роль у праві, тому що він з самого початку створений народом, регулює відносини в кожній сфері життя і є універсальним джерелом права, яке актуальне протягом років.

Література

1. Правда руська. Тексти на основі 7 списків та 5 редакцій / переклад Василя Яременка за виданням / за ред. С. Юшкова. – К.: ВУАН, 1935. – Редакція IV. – С. 137-144. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://litopys.org.ua/oldukr2/oldukr51.htm>.

2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р., зі зм. станом на 30.09.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

3. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р., зі зм. станом на 29.09.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2947-14/page3?text=177>.

УДК 340.112(043.2)

Жоган К. М., магістрант,
Юридичний факультет,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука», м. Рівне
Науковий керівник: Матвійчук А. В., к.філос.н., доцент

ПРАВОВА ПЕРСПЕКТИВА ТА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ВИКОРИСТАННЯ ДЕТЕКТОРА БРЕХНІ В УКРАЇНІ

Проблема виявлення брехні має давню історію. Древні правителі та їхні судді використовували різноманітні способи викриття тих, хто говорив неправду, та встановлення істини. В основі цих процедур часто знаходилося переконання, що усвідомлення провини викликає переляк та змушує хвилюватися. Між тим, поліграф як технічний засіб забезпечення детекції брехні з'являється наприкінці ХІХ ст.

Нині поліграфні пристрої являють собою реєстратори, що фіксують зміни фізіологічних параметрів організму, пов'язаних з виникненням